

Szerkesztői szállítás

Belső-kieljárás 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények ezimendők.
Az értesítési díjakat a kiadónak nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy hónapra 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepek kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, sept. 20.

(L—t.) A különben igen tisztelt „Reform”-nak van egy — mint látszik — állandó munkatársa, ki B... jegy alatt — azt hisszük egészen más valaki, mint a „Kelet” (B.)-je — (Igaz, szerk.) megjelent cikkeiben szereti az erdélyi (sic) közvéleményt ponyvára hirczolgatni.

Csak örülni tudunk azon, hogy a „Reform”, e tekintélyes lap — ha tévesztett czim alatt is — az erdélyrészi dolgokkal foglalkozik. De e tény maga csak félig-meddig képes megelégedésünket kivívni, midőn látjuk, hogy az illető B... tájékozatlanságból, vagy egyéb okból, el nem találja a szeg fejét s oly eszméket terjeszt — a jól értesültség czime alatt — az erdélyrészi ügyekről, melyek mindenre inkább hivatják, mint az itteni ügyek való-hű földterítésére.

Volt már egyszer alkalmunk ez állításunk tényleges bebizonyítására e t. lapok hasábjain. Most ismét szabadságot veszünk magunknak a „Reform” figyelemztetésére, hogy nem mind fenéig tejföl, a mit B... je olvasóinak föltálat.

B... egyik közelebbi prédikációjának textusa az erdélyi királyi biztosság és a százs ispánság. „Az erdélyi közvélemény” B... szerint mindkettő eltörlését követeli.

A tétel első felére van egy pár megjegyzésünk.

Magunk is igen jól tudjuk, hogy az

„KELET” TÁRCZÁJA.

Pesti levél.

(A tüztöltőünnepély.)

Szept. 19.

A hírlaptudósító valóságos chamelaeon, mind untalan változtatja színét, az az ahogy színt: egész külsejét és belsejét lényeges járulékaival.

Mindjárt az első napsugaras napon sárga pléhet akaszt gomblyukába és felcsap sportsmannek; később három napra tanárnak áll, azután természetdüssá, majd országos dallárrá lesz, kijut neki három nap a jogászéletből, az imént lefolyt három napon pedig minden hírlaptudósító tüztöltő volt.

Reggeltől estig és még a gázlámpák meggyújtásán túl egy jó arasznyiig talpon lenni, mindenütt az első közt a legkedvezőbb helyet elfoglalni és azután valamennyi pesti lapot közleményével legalább is egy löféjjel megelőzni, az minden valamire való tudósító föladata. Elképzelheti tehát a nyájas olvasó, hogy e tudósító valóságos steeple chaset futnak. Ez szolgáljon menteséggül, hogy a „Kelet” tisztelt olvasóit a tüztöltő ünnepély eseményeinek rohamos folyama alatt nem tudósítottam, hanem bevártam azt az időpontot, midőn a tüztöltők Pest városának közvetén már kisebb hullámokat vetnek, mert, hogy mily izgalom-

egységes állam eszméje megköveteli az egységes kormányzás keresztülvitelét. Magunk is igen jól tudjuk, hogy az unio teljes keresztülvitt voltát addig, mint bevégett tényt, nem üdvözölhetjük, míg a kormányzás központositása végrehajtva nincs. Azt is igen világosan látjuk, hogy az állami közigazgatás azon egyik kelléke mellett, hogy gyors és rendszeres legyen, meg van a másik is, hogy lehetőleg egyszerűsített és olcsóbbá tétessék. És így, hogy úgy mondjuk: papiron és elméletben valójában a királyi biztosságról is hamar és könnyen elmondható, hogy delenda est.

Az sem kerülte ki e sorok írójának figyelmét, hogy a fennen hangoztatott u. n. közvélemény által a királyi biztosság meglehetősen népszerűtlenné van téve. A tisztelt baloldal addig s addig hangoztatá elméleti dictióit; addig s addig bizonyítgató, hogy ez intézmény szükséges volta immár megszűnt és az unio általa illusiussá van téve, hogy — mint látszik — már-már maga a kormány és párt is kezd kétségkedni szükségessége felől, s az eddig kitarással védett erődöt készül fedezet nélkül hagyni.

Mi részünkről örömmel üdvözöljük azt az időt, ha csakugyan elkövetkezett, melyben az anyahonnan a legközvetlenebb összeköttetésbe léphetünk; örülünk, ha — mint prédikáltak — csakugyan megszűntek (volna) azon politikai okok, melyek szükségessé tévük idáig a királyi biztosság föntartását; örülünk, ha közigazgatásunk ez által is olcsóbbá tethetik, s bár jól tudjuk, hogy koránt sem annyival, mint a mennyibe jelenleg a királyi biztosság az államnak kerül, — mondjuk, ha mindez így van, örülünk az idők fordulatának, mely felől — ha B... a mint látjuk nem is, de a törvényhozás már nem sok idő folytán tájékozni fog, — csak egyet szeretnénk, hogy mind B..., mind a kik szaván elindulnak, megjegyezzenek maguknak. S ez az, hogy a politikai egybesimítás tapintatos művében mily igen nagy érdemei van-

ba képes 1000 ember egy 300,000 embert számláló várost hozni, azt az utóbbi napokban eléggé tapasztalhattuk.

Mielőtt azonban az ünnepély egyes részleteit leírnam, meg kell említenem, hogy ez ünnepély majdnem kizárólag német jellegű volt. Már a pesti tüztöltő egyleteknél nagyrészt németek a főtisztek, továbbá Magyarország legtöbb városában német a polgárság, következésképp a tüztöltő elem is német; de Nagy-Németország is képviseltette magát, ezek kedvéért már eo ipso német volt az általános társalgási nyelv, sőt horvát és szerb atyáknak is közös-nyelvvel kellett beszélnünk, ha egymást megértetni akartuk. Azonban ne higgye, tisztelt szerkesztő ur, hogy e sorokat germanophág maniai órában irtam! Sőt ellenkezőleg, sokkal mélyebb értelem rejlik e tényekben, hogy sem a gondolkodó ember ne vonna belőlük következtetést közmivelődségi viszonyainkra.

Tagadhatlan, hogy az ember oly kétkezi és kétlábú állat, mely társas életre van hivatva; tehát az a nemzet, mely a társulási eszmét elméletileg és gyakorlatilag jobban fejtette ki: már pedig láthatjuk, hogy hazánk német polgársága e tekintetben jóval megelőzte a magyar elemet, következésképp a közmivelődsé magas fokán él és tudja is magát érvényesíteni, csakhogy azután bizonyos régiókban már teljesen kiszorítja a magyarságot, így a budapesti malomtüztörtség tagjai (száma mintegy 400-an) már öltönyökön is viselik az M. F. (Mühlfeuerwehr) jelet. E kitérésért bocsánatot

nak mostani királyi biztosság személyének. Mi nem szoktuk őt „közszerepben álló”, sem „általánosan tisztelt királyi biztosság”-nak excellenciájá-nak czimezgetni, de azt, a nélkül, hogy a hízélgés vádjá alá eshetnénk, elmondhatjuk, hogy a részrehajlatlan és fáradni nem tudó munkásság férfiát tanultuk meg benne becsülni.

És még egyet, a mit lehet particularismus névvel illetni, de a mit, mint specialis erdélyrészi érdekeket képviselő közeg, nem szégyenlünk.

Nem mondunk új dolgot, s ha jól emlékszünk e t. lap hasábjain is volt már hangsúlyozva, hogy a ministeriumok kebelében az erdélyrésziek feltűnőleg mostohán vannak képviselve. Nem azért említjük e körülményt, mintha a hivatali helyekre áhítoznánk, hanem azért, mert a különböző ministeriumokban nem lévén olyanok, kik az itteni viszonyokat és állapotokat közvetlenül ismernék: a reánk vonatkozó elhatározások is nem egyszer hordják magukon a tájékozatlanság bélyegét. És már merjük állítani, hogy mostani királyi biztosság személyes befolyásával, alapos információival nem egyszer vette elejét ilyes balfogásoknak. Egyáltalán kimondhatjuk, hogy mostani királyi biztosság elannyira magáévá tudta tenni specialis érdekeinket, s ugyszólván ambícióját látszik helyezni abba, hogy igazán „erdélyi” királyi biztosság legyen, hogy benne nem csak a szorosan vett politikai, hanem egyszersmind közmiveltségi, művészeti, közgazdasági, sőt társadalmi ügyeink is protectort nyertek.

Vajjon azok, kik annyira siettetik a királyi biztosság megszüntetését, tudnak-e valamit a k. biztosság egyszerű hatásáról, odaadó működéséről? Vajjon tagadják-e tényességét fentebbi állításunknak, mely szerint az erdélyrészi ügyeknek ugyancsak van szükségük egy tájékozott protectorra, s ha e két előzményt elismerik: képesek-e oly közegről gondoskodni, ki az így eltolított jó barátot számunkra, ügyeinknek, érdekünkben helyettesíteni akarja, és a mi a legfőbb — tudja??

kérve áttérnek az ünnepély néhány kiváló részletére.

Az első nap fénypontját kétségtelenül a nagy diszmenet képezte. A Pest belvárosi plébániáról hosszú menetben 5 zenekar kíséretével az itt egybegyűlt tüztöltők az egész városon végig vonultak, migsem 1½ órai ut után a polgári lövöldébe jutottak. — Sörös kancsók és boros palaczkok mellett könnyű az ismerkedés és így sikerült nekem talán egész Európa legidősb tüztöltőjével, a coburgi „Feuerwehrverband” parancsnokával megismerkednem. Derék egy alak, hosszú fehér szakállá és redős arca után ítélve hetvenesnek mondható, de fürgesége és élénksége meghazudtolja korát. Egy másik német is tűnt itt föl. Anhalt Sachsen Eilenburg nevű városából indult meg ily hosszú utra, hogy magyar földre üdvözlöt hozzon honfától. Láttunk azonfelül németeket „Csehországból”, és két szál valóságos angol tüztöltőt.

Másnap a tüztöltő-szerek kiállítását szemléltem meg. Bár Európa leghíresebb és több kiállításnál jutalmat nyert ezégek küldöttek ide eszközöket; büszkeséggel mondhatom, hogy egy hazai gyár (Walser Lerencz Pesten) készítményei bátran kiállják a versenyt. Minden nevesebb gyár állított ki gőzfecskendezőket, én őket le szerelési fecskendezőknek szeretném nevezni, mert velük a kolozsvári nagypiac közvetét néhány óra alatt szakíthatnám föl: mert e fecskedőknek kettős célja van, egyrészt oldani a tüzet, másrészt bontani, különösen ott hová emberi kéz nem férhet; pesti gyárosunk leszerelési fecskendezőjét, ámbár a híres bécsi

Erdélyrészi képviselőink, ha egységes, tervszerű actiora egyesülnének, volnának tagadhatlanul hivatva erre. Nem közjogi szempontból vett egységes actiót értünk itt — az unionak hű barátjai lévén. Hanem értjük azon folytonos, éber, segíteni nem röst és képes gondoskodást, pártfogást, mely mindennapi apró gondjainkat, bajainkat orvosolván: a nagyban járó, általános megelégedést alapíthatná meg, mely élet venné a szájakodók opponálgatásának és kedvetlenségét szító ürügyeinek, mert, a mint mondani szokták, a barátságot az apró szolgálatok tartják fenn.

Ily apró szolgálatok jó barátját vonják el a királyi biztosságban az erdélyi részeketől.

A baloldal, jól értjük, miért siettetik e munkát. A „Reform”-tól, illetőleg az ő bölcse B.-jétől egy kis fölvilágosítást jó néven vennénk ez iránt.

Pest, sept. 19. 1871.

(A.) Ausztria belügyei egy következményekben beláthatlan válság elcsúszásán állanak. A Hohenwarth kormány a mult hét folyamában megindítá a nagy aktiót, mely első sorban a tartománygyűlések megnyitására állott. Tizenhét tartománygyűlés lön többé-kevésbé nagy zajjal vagy ünnepélyességgel megnyitva. Ezen gyűlések közt mindenesetre legfontosabb a prágai, melynek magaviseletét most az egyszerszón kíváncsian lesté a közönség. A cseh országgyűlésen ez idő szerint a cseh párt bir tulnyomó többséggel, míg a Schmerling alatt többségben levő németek ma a minoritást képezik. A csehek nem tekintik törvényesnek ezen országgyűlést, mely az osztrák választási-törvény alapján jött össze s ez okból még a kérvényi biztosság megválasztását is visszautasíták általában minden oly ténylőt tartózkodnak, melyet akként lehetne magyarázni, mintha ők a jelen országgyűlést törvényesnek tartanák. Az egyedüli ok, mely miatt benne mégis részt vesznek, az, mert a kiegyezés létrejöttére alkalmat akarnak nyújtani a csehek tehát ad hoc országgyűlésnek tekintik a most Prágában működő országgyűlést, melynek egyetlen feladata a kiegyezés megalkotására irányul. Mint olvasóink tudják, ezen kiegyezés a Hohenwarth kormány s a cseh pártvezérek közt

gyáros Knausz hasonnemű gyártmányával kell versenyeznie, sokan szemlélték érdekléllel és aligha nem nyer jutalmat az általános próbánál.

A nagyobb pesti lapokból értesültek ugyan talán a tisztelt olvasók, hogy a király is meglátogatta a kiállítást, de arról az udvariasságról, melyben néhány lap tudósító részeseült, alig értesültek.

Másnap nagyszerű gyakorlatot mutattak be a pesti tüztöltők egyrészt vendégeinek, másrészt a városi közönségnek. A gyakorlaton a király is megjelent, ki nagyérdekléllel szemlélte azokat. Tüztöltőink kitüntették magukat, a mi fölött annálkérvésbére kételkedhetünk, mert csak 5 nappal ezelőtt láttuk, miként „dolgoznak” vesznek idején.

A harmadik nap, a munka napja volt. Az országos tüztöltő-egylet közgyűlést tartott a lövöldében és néhány, a tüztöltő viszonyokra nézve igen fontos tárgy fölött tanakodtak. Itt is sajátos tapasztalatom volt. A németek (érted magyarországi egyletek képviselői) valóságos szakavatottsággal szólottak a tárgyról; látszott rajtuk, hogy előre tanulmányokat tettek, míg ott magyarjaink közül többen csak úgy beszélték, mint némely megye ellenzéki tagjai — minden készség nélkül.

Bevégezván munkálataikat a „Grand Hotel Hungaria”-ba mentek et fecerunt magnum áldomás. Itt is egy kellemetlen jelenet fordult elő.

De minnemenek daczára mondjuk: „Éljenek tüztöltőink!”

már megtörtént s most fog törvényszerű meg-
erősítésre találni.

A kormány eddigi actiója világot vet
ezen egység alapelveire is. Ezen elvek elseje
a „cseh államjognak“ elismertetése a felsége
a császár-herceg részéről s az országgyűléshez
intéztet leiratában foglalt azon ígérete, hogy
ez elismerést ünnepélyes koronázási esküjében
is kész megújítani. A cseh egység első alap-
föltétele tehát, hogy Ausztria császára és Ma-
gyarország királya magát Prágában cseh ki-
rályá koronáztassa. Ez ellen még a németek
nek sem lesz kifogásuk. A cseh koronázásnak
ugyan évszázadok óta nincs oly államjogi je-
lentősége, minővel az angol és magyar coro-
nától bir, de nincs ok, mely miatt, ha az illető
nemzet akarja, a fejedelem e kívánság telye-
sítését, a korona fölvetésének külső megte-
sítését megtagadja. Alkotmányos biztosítékot
a cseh koronázás eddig ép oly kevésbé képezett,
mint például a porosz vagy francia, de ha a
csehek még is ily garantíát látna benne, ám
teljesedjék akaratauk, mert hiszen senki jogait
nem sérti.

Nem ilyen külszerűség, hanem az egész
birodalomra kiható nagy esemény a „cseh ál-
lamjog“ elismerése, mi a kegyelmes császár-
és királyi leiratban foglaltatik. Olvasóink, kik
az európai jog- és alkotmányfejlődés történetét
ismerik, csodálkozva fogják kérdeni: mi az a
cseh államjog? E kérdés egészen indokolt. Cseh-
ország mintegy 250 év óta kiegészítő részét
képezi az osztrák udvarvezetett örökös tartomá-
nyoknak. A közigazgatás, a törvénykezési, a
törvényhatósi hatalom gyakorlása, szóval az egész
állami gépezet folyama és működése két év-
századnál hosszabb idő óta egészen ugyanazon
módozat, ugyanazon normák, ugyanazon sza-
bályok szerint történt Csehországban, mint a
többi osztrák koronaországokban. De a har-
mincz éves háború előtt ez nem így volt. Azon
időben, melyek a világtörténelmi és Európa
phisognomáját átalakító harcokat megelőz-
ték, Csehországnak is külön alkotmánya, a többi
tartományoktól eltérő kormányzati belszerkezete
volt. Ez azonban a csehekre oly válságos fe-
héreghy csatában (Schlacht am Weissenberge)
elvezetett, kiesett a közéletből, elveszté gya-
korlati érvényét s az osztrák alkotmányának
engedett helyet. Hermafél százados halottaiból
most fog az alkotmány új életre ébredni, ter-
mészetesen nem régi formájában, hanem
inkább csak elvileg, mert eltekintve korsze-
rűtlenségtől, csak azt hisszük, hogy magok a
cseh államférfiak sincsenek tisztában ezen állam-
jog részletei felől.

Államjogának, külön alkotmányának el-
ismerése által Csehország új állást nyer az
eddigi dualiszticus osztrák-magyar birodalom-
ban. A jelen osztrák alkotmány nem terjed ki
többé Csehországra; Csehország nem kiegészítő
része Ausztriának, hanem önálló tagja a közös
birodalomnak, mely most már nem két, hanem
három részből áll. Ez eseménynek nagy követ-
kezményei lesznek, mely mindenekelőtt a dele-
gáció jelen összeállítási módzatának osztrák
részről leendő megváltoztatásában jutand kife-
jezésre. A cseh németek, kik a jelen alkotmányt
tartják egyedül kötelezőnek, most kiléptek az
országgyűlésből, mert nézetük szerint a régi
jogi érvényének elismerése az új alkotmány lé-
telét kizárja és megsemmisíti. A németek ma-
gataratása ezen eseménnyel szemben rendki-
vüli fontossággal bír; azért e tárgyról legköze-
lebb szölandunk.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, september 21.

(s.) A gasteini és szalzburgi talál-
kozás alkalmával felmerült volt a hír, mi-

Egy kaczer leány története.

Washington Irving elbeszélése.

(Folytatás.)

Az érzelmek e rögtönös lesújtatása, a bol-
dagság ily pillanatnyi fölesillamása után, igen
sok volt megtört testének. Esméletlenül vitték
haza. Egy darabig életéért is aggódtak s hóna-
pok teltek el, míg jobban lett; de soha sem
tért egészen magához: lelke mindig homályban
tébolygott, ha szerelmesének sorsa jött elő.

„Nem is beszélnek — mondá, ki nekem
mindezeket elmesélte — nem is beszélnek je-
lenlétében ezekről a dolgokról: de ő maga
néha előhozza s úgy látszik, mintha mégis egy
homályos sor lenne lekében az emlékekből fű-
ződve, összevegyítve a kétségbeesés meg remény
képeivel. Mintha homályos tudatával bírna sze-
relmese hajótörésének, s a mellett mégis re-
ményesillám is tűnnék föl előtte, hogy még
látni fogja visszatérőben.“

„Szülei minden lehetőt megkísérlettek,
hogy fölvidítsák s elűzzék lelkéből e setét ké-
peket. Körébe gyűjtik a fiatal játszótárszókat,
kiknek társaságában egykor annyi gyönyört ta-
lált; ott dolgoznak, fecsegnek, énekelnek, habo-
táznak körülötte, ép úgy mint régen. De ő csak

szerint mind Poroszország, mind Ausztria kör-
jegyzékileg, az egyes kormányoknál levő köve-
teik útján felvilágosítást fognának nyújtani az
értekezlet célja és eredménye felől. E hirt ak-
kor mindkét részről démentirozták. Most azon-
ban újra felütötte a fejét s állítólag ilyen tar-
talmu jegyzéket külügyministeriumuk már el
is küldött az osztrák-magyar követeknek.

Amiatt, hogy az Elzász-Lotharingiára vo-
natkozó vámszerződést igen későn terjesztette
elő a kormány, a francia nemzeti gyű-
lésben, még az egyezmény szembesítése után
is nagy elégtelenség uralkodott. A szűnő
élvezete sem lesz zavartalan; mert a mily
készműment ment haza a pihenésre, éppen oly
nehezen oszlott szét s különösen a nyugdíj
tartama felett kezdenek egy kissé gondolkodni.
A december 4-diki határidőt Thiers állapította
meg és szokásos szívósságával ragaszkodott
ahoz. Bármennyire is vonakodott a nemzetgyű-
lés s bármennyire is igyekezett rövidítési óhaj-
tásának különféle módosítványok által kifeje-
zést adni: Thiers keményen ragaszkodott az ő
dec. 4-ig s elvégre is a nemzetgyűlésnek en-
gednie kellett.

Lajthántúli dolgok.

Az osztrák viszonyok példátlan bonyolo-
dottságuknál fogva mindinkább nagyobb figyel-
met érdemelnek.

A felső-ausztriai, krajnai és morvai né-
metek példáját követve, a csehországi németek
is elhagyták az országgyűlést, egy órást hagyván
hátra magok után.

Semmi kétség, hogy az osztrák örökös
tartományok mindazon gyűlésekben, hol a né-
met elem kisebbségben van, hasonlóképp cselek-
szenek a főnnebbiekhez és a németek minde-
nütt kilépnek az országgyűlésből.

Mily eljárást fognak követni azok a tarto-
mánygyűlések, melyekben a németek vannak
többségben, még nem tudjuk. E tekintetben
példára még nem hivatkozhatunk.

A felső-ausztriai, krajnai és morvai né-
met képviselők tiltakozása mind egy huro-
pendül; mindenik Ausztria államjogi létét, an-
nak alapjait látja veszélyeztetve a Hohenwart-
ministerium új választási törvénye és általában
iránytalan következtében, melylyel a nem német
nemzetiségűeknek is tért akar engedni a meg-
élhetésre, Csehországnak és Galiciának pedig
látszólag s némileg államszerű különállást.

Lehetetlen szük térünk miatt mindezeket
a protestatiokat közölnünk. De nem is szük-
séges. A fennebbi pár szóval kimerítettük tar-
talmukat.

Annál fontosabb ellenben a csehországi
németképviselek tiltakozása, melyet éppen en-
nélfogva főbb tételeiben közlünk.

„Király ő felsége 12-ről kelt leiratával
azon kívánságát fejezte ki, miszerint a cseh
királyság viszonyai az összes birodalom irányá-
ban igazságos s kielégítő fordulatot vegyenek.

Nevezett leiratban „a cseh korona állam-
jogi helyzetére vonatkozólag e királyság jogai-
nak elismerése s azon készség fejeztetik ki,
ezen elismerést a koronázási esküvel megújí-
tani.“

Az alkotmányjog s az országgyűlés tör-
vényes voltának a majoritás általi megtagadá-
sa mellett szól az illető leirat egyik pontja,
mely ezen jogalap teljes elismerését nem mond-
ja ki úgy, hogy az egy kormánytól, ki az
államjogi kérdések megoldására segélyünket
veszi igénybe, megvárható volna.

Kimondja ugyan, hogy kötelezők azon
ígéretet is, melyek ő felsége egyéb tartomá-

némán ül közöttük s olykor zokogásban tör ki
vigasságuk közepett. Nem is felel, ha megszól-
lítják, hanem könnyben lábbadt szemeit égre
veti s egy szomorú kis dalt dúdol, valami ha-
jótörésről, mit ki tudja hol hallhatott. A
ki csak látja, megesis a szíve rajta, mert régen
ő volt a falu legszebb, legboldogabb leánya.“

„Ideje legnagyobb részét Jenő anyjánál
tölti, kinek egyetlen vigasza az ő társasága, s
ki őt az anyagyöngöségével szereti. Az özvegy
egyetlen, ki Ankával, minden kedély-változatá-
ban, birni tud. A szegény lány, mintha erőltet-
né magát, hogy körében vegy legyen, mint haj-
dan, de néha bánatos tekintet vet reá, meg-
csókolja ősz fűrtit, nyakába borul és sir.“

„De nem mindig szomorú; olykor egész
napokig derült és jó kedvű; de a vigság e
pillanatnyi kitöréseit vad szilajság követi, úgy,
hogy jóakarói semmi örömet sem találhatnak
abba. Ilyenkor aztán rendbe hozza szobáit,
melyek tele vannak egészen hajótörést ábrázoló
képekkel s a szent legendák alakjaival; fehér
koszorút köt — mintegy menyasszonyi koszorút
s lakadalmi ékbe öltözik. Aggódva hallgatózik
az ajtó felé, az ablakon ki-kínéz, mintha vala-
kinek jöttét várná. Azt hiszik, hogy ilyenkor
völégényét várja, de mivel senki sem meri érin-
teni e tárgyat, vagy jelenlétében kiejteni ked-

nyainak az 1860. oct. 20-ikáról kelt okmány-
ban, továbbá az 1861 febr. 26 és 1867 decz.
21-iki állam alaptörvényekben s végre a Magyar-
országnak adott koronázási esküben tartalmaz-
tatnak.

De éppen ezen pont teszi a cseh királysá-
got az alkotmányosság keretén kívül, minthogy
ez, a leirat szószentírti értelme után már nem
a cseh, hanem csak a többi királyságokra kö-
telező, s így egyidejűleg a cseh királyságnak
s lakóinak alkotmányosul szerzett jogai
megtagadtatnak. Egyszersmind felhívja az or-
szággyűlést önálló tevékenységre.

Már pedig részenkénti elismerése vala-
mely alkotmánynak nem gondolható, mert ez
az utóbbi kötelező erejével ép oly élenk ellen-
tétben áll, mint a cseh korona történelmi jo-
gainak részenkénti elismerésével.

Lehetetlen, hogy a kormány intencióra
hivatkozzék, mely ily könnyen érthető szava-
kal összehangzásba nem hozható; lehetet-
len ezen államjogi ellentétek alapján tovább
működni, melyek a mostani országgyűlésnek —
úgy szólván — minden államjogi alapot lábai
alól huznak ki, s azt sem mint historiat, sem
mint alkotmányosul, s sem mint ad hocot
megválasztottnak nem tekintik.

Ha tehát azon formai alap, melyet a le-
irat a további tárgyalásoknak kölcsönözne, áta-
lában tele ellentétel, akkor a most egybehitt
országgyűlés esalhatatlanul mint a fenálló al-
kotmány alapjától elvált, alakuló országgyűlés
tekinthető.

Ilyen országgyűlésen pedig mi, — tekin-
tetül a választóinktól nyert mandatumok tör-
vényes alapjára, s a fenálló alkotmányjogra
tett eskünk lelkiismeretes megtartására, s végre
kötelességünk szorosantartására, — mely az
általunk képviselt lakosság, az államalaptör-
vény által nyert jogait nem csorbitani paran-
csolja — részt nem vehetünk.

Minthogy a kormány azonban e nem tar-
tós alapot tevő actiójának indulópontjával, helyes
azon félelmünk, miszerint ezen tévutra azon
törekvése vezette, hogy az alkotmányosság kor-
láta egy oly politika javára áttörje, melynek
államjogi alapja a történelemben többször tűnt
fel gyengének, melyet mi sohasem fogunk el-
ismerni egy oly politikának javára, mely által
Ausztriában a németek nemzeti egyetértése el-
szakított, mely által végre az ország állami
elkülönítése, annak hatalma, a nemzeti egyen-
súly háborítása által pedig annak békéje és
jóléte veszélyeztetik.

Egy ily politikát nem akarunk s nem is
fogunk magunkévá tenni, mely valódi osztrák
meggyőződésünkkel, nemzeti érzelmeink s érde-
keinkkel, legszentebb kötelemeinkkel ellentét-
ben áll.

Ennek folytán azon nyilatkozatra kény-
szerítettünk, hogy mi ezen országgyűlés tár-
gyalásaiban részt nem veendünk, s az általunk
képviselet lakosságnak nevében óvást teszünk
különösen mindazon határozatai ellen, melyek
alkotmányos határait túllépik, vagy pedig nem
az országrend által előírt formákban hozan-
dottak.

A KELET magán-távirata.

Feladott Pesten, sept. 21. 10 ó. 30 p. d. e.

Érkezett: sept. 21. 10 ó. 49 p. d. e.

A horvát képviselők a tartomány-
gyűlés elnapolása ellen tiltakozni
akarnak.

Megbízható bécsi forrásból érke-
zett hírek szerint az osztráknémet

vese nevét: csak sejteni lehet gondolatai irá-
nyát. Olykor-olykor bacsut-jár kegyelmes asz-
zonyunk kápolnához; órákig elimádkozik az
oltár előtt, maga fűzte koszorúkkal ékíti föl a
szent képeket; vagy pedig zsebkendőjét lobog-
tatja a hegyfokról, a mint ön is látta, mikor
egy-egy hajó feltűnt a távol láthatáron.

Már több, mint egy év telt el, mint el-
beszélő mondá, a nélkül, hogy az örület e
sajátságos árnya elvonult volna kedélyéről; ba-
rátaiban azonban azt hívék, hogy lassanként elné-
mul. Egy darab időre távoli vidékre vitték,
abban a reményben, hogy a szomorú esemény
helyétől távol jótköny változás száll a szegény
lány keblébe; de mikor buskomorsága ideje
bekövetkezett: nyugtalanabb, szomorubb lón,
titkon eltűnt őrei szemei elől, s gyalog a nél-
kül, hogy ősmerte volna az utat, megindult a
kápolnához zárandokolni.

E kis elbeszélés egészen elvonta figyelme-
met az ünnepély vidorságától s a szép Ankára
fordítá. Még ottállt a hegyfokon, midőn egy-
szerre megszólalt a kápolna estharangja. Egy
perczig hallgatózott s a val, olvasót vonva ki
kebeleből, folytatta útját. Többen kísérték szó-
talan s én magam is sokkal inkább vonzatva
éreztem magam ez esemény által, hogy sem
visszamaradhattam volna.

párt állítólag a Deákparttal szövete-
zett; e szerint Trefort vinné a közve-
titő alkudozást Giskrával és Deákkal;
Andrássy pedig a németeket Pestre
hívta volna értekezletre.

A müncheni ó katolikus congres-
susra egész Európából fényes vendég-
koszoru gyűl; pater Hyacinth szintén
megjelenik.

Az elzászi vámszerződés bukó-
felben van.

Füladták csikszeredában sept. 21. d. e. 8 ó. 50 p.

Érkezett sept. 21. d. e. 10. ó. 15. p.

Csikszereda lelkesedve, örömmel,
minden kitüntetéssel fogadta kedvelt
főispánunkat Lázár Mihályt. Bizalom
és köszönet a kormánynak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, september 20.

Az új, okt.—decemberi negyedév köze-
ledtével tisztelettel kérjük azon t. előfizető-
inket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár,
hogy azt a szétküldözésbeni fennakadás kike-
rülése végett, mielőbb megújítani szivesked-
jenek.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, egy
óra 1 frt.

A „KELET“ kiadóhivatala.

— A király ő felsége kisérétébe legkö-
zelebb egy honvéd törzstiszt is ki fog nevez-
tetni állandó szolgálattételre a király személye
körüli.

— A „Budapesti Közlöny“ mai száma
a szervezendő első folyamodású törvényszékek-
hez kinevezett elnökök névsora közlését meg-
kezd, melynek folytán megemlítjük, hogy Tor-
ma István, ki tegnapi táviratunkból kimaradt,
a dézsi törvényszékhez nevezetett ki elnöknek.

— A civilisatio prófétája, Hugó Károly
rópiveinek legutóbbi számában előadja, hogy
miután „országos jutalmaztatása“ végett hiába
járta be a magyar parlament legbefolyásosabb
férfiait, kénytelen kiadni a következő határo-
zott nyilatkozatot: „Miután a nemzetnek szent
s a hazai sajtó által mindig elismert tartozása
25 év alatt oly magasra hágott, hogy az összes
képviselek hallgatagon türték a határozatba
ment nemzeti jutalomnak ármányos kijátszá-
sát: a becsület azt parancsolja nekem, hogy
állásomról, mint magyar költő, mely állásom
önzetlen volt s általános tetszéssel találkozott,
örök időkre lemondjak.“

— Lónyay Menzhért gróf, közös pénz-
ügyér, Erdélyben időzik.

— A lóbetegségek gyógyítása körüli
eljárásra nézve a földmívelési ministerium ér-
tesíti a törvényhatóságokat, hogy polgári állat-
orvosok hiányában a katonai állatorvosok úta-
sítva vannak orvosi segélynyújtásra.

— Színészeink — mint értesülünk —
a jövő hó 1-én megkezdik itten az előadásokat.

— Az országos honvédségjelző egyesület
a „Budp. K.“-ben közlést teszi az általa 1871.
évi jan. 1-től fogva segélyezett 1848—9. évi
rokkant honvédek és azok özvegyeinek névsor-
át; az erdélyi részekhez tartozó csikszéki se-
gélyezett egyének névsora és a részökre utál-
ványozott havi illetmények számai így követ-
keznek: Juhász József alezredes 29 frt 75 kr.
Imre Antalné, köztitkő 1 frt 50 kr. Ferencz
Ignác, hadnagy 19 frt 75 kr. Sánta Balázs,
örörmester 4 frt 50 kr. Rafain Mihály, altiszt
2 frt 40 kr. Kristó Imre, altiszt 2 frt 40 kr.

A kápolna, mint már mondám, látkól kö-
rülve feküdt a magas hegyfokon. Belseje egé-
szen elvan borítva kicsiny hajó mintácskával,
hajótörések, tengeri viharok, csudaszerű mene-
külések durva képeivel; a hajós kapitányok és
tengerészek fogadalmi ajándokaival, megsza-
dulásuk emlékére. Midőn Anka a kápolnába
lépett, egy percze megállt a boldogságos szűz
képe előtt, melyet — mint láttam — csak az-
előtt kevéssel ékített föl egy művirág koszoru-
val. A mint a kápolna közepére ért, letérdelt s
kisérő, kissé hátrább maradv követék példá-
ját. A lenyugvó nap szelid fényével ragyogott
át az egyik, zöld lombbal fedett, ablakon, a
legnagyobb ellentétben állt a vásár vigasságai-
nak és a zenének távolról fölhangzó szavával.
El nem birtam fordítani tekintetem a szegény
imádkozótól; ajkai mozogtak, a mint olvasója
szemeit lemorzsolá — de fohásza hang nélkül
röppent el. Képzetelem, talán az egész jelenet
által fokozva, mintha az átszellemülés fényét
szemléltet volna homlokán, a mint szemét az
égre emelte. Én különben igen fogékony va-
gyok a női szépség iránt s aztán valami ki-
mondhatlan megható volt a szeretet, áhitat és
halvány kedély-zavar e vegyületében.

(Folyt. köv.)

Ukron Tamás, altiszt 2 frt 40 kr. Jakab József, altiszt 2 frt 40 kr. Beneze János, altiszt 2 frt 40 kr. Korody Ferenc, altiszt 2 frt 40 kr. Bartha Ferenc, altiszt 2 frt 40 kr. Éltés Pál, köztitk 1 frt 50 kr. Éltés János, köztitk 1 frt 50 kr. Ferencz János, köztitk 1 frt 50 kr. Ferencz Pál, köztitk 1 frt 50 kr. Miklós Ferencz, köztitk 1 frt 50 kr. Zsidó Antal, köztitk 1 frt 50 kr. Jakab János, köztitk 1 frt 50 kr. Antal Ferencz, köztitk 1 frt 50 kr. Molnár János, köztitk 1 frt 50 kr. Ferencz István, köztitk 1 frt 50 kr. Darvas Balázs, köztitk 1 frt 50 kr. Kosztány János, köztitk 1 frt 50 kr. Sánta Antal, köztitk 1 frt 50 kr. Kocsis János, köztitk 1 frt 50 kr. Ukron Ferencz, köztitk 1 frt 50 kr. Ábrahám Jánosné, köztitk 1 frt 50 kr. Sánta Miklós, köztitk 1 frt 50 kr. Éltés József, köztitk 1 frt 50 kr. Bartha Gábor, köztitk 1 frt 50 kr. Kovács Ferencz, őrmester 4 frt 50 kr. Gergely Ferencz, altiszt 2 frt 50 kr. Kolumbán Ferencz altiszt 2 frt 50 kr. Ilyés Elek, köztitk 1 ft 50 kr.

— **A belügyminiszter által közlelő** a már közlöttekén kívül B.-Szolnok, Felső-Fehér, s Marosköz szervezési munkálatai intézettek el.

— **Pulszki Ferencz** lelépén a „Haza“ életbiztosító bank alelnökségéről, helyette egyhangulag gr. Szapáry Gyula választotta meg.

— **Dr. Szabóky Adolf** a pesti cath. legényegylet alapítóját s elnökét, az egyelet tagjai, születése ötvenedik évfordulója alkalmából testületileg üdvözlőlvén, neki egy diszes ezüst koszorút nyújtottak át emlékül.

— **Bráth Frigyes** párisi hegedűművész és tanítványa ifj. Salamon János Hoszu János zenakara közreműködése mellett ma este a Biásini szállodában hangversenyt rendez.

— **Szegény zsidók**, kikől gazdag urak tanulhatnak. Pesten a Ferencz s József városban több szegény zsidó összeadott vagy tizenkétezer ftot, s építettek maguknak egy kis imaházat. A catholikusoknak vannak gazdag főpapjai, s ha a lipotvárosi bazilika valaha felépítették, az is nagy részben azon zsidó kereskedők pénzén történt, kik a bazilikához épített csarnokokban boltot béreltek.

— **A szamosújvári képviselőtestület** nek sept. 19-én Filep Sámuel városi főispán elnökelete alatt tartott közgyűlésében néhány szentesített törvényczikk kihirdetése, és helyi érdekű ügyek elintézésén kívül megválasztott az 1870. évi XLII. törvényczikk 91. §-sa értelmében kiküldendő szervező bizottmány, mely a polgármester elnökelete alatt 15 tagból fog állani. A helyhatósági statumok elkészítésének határideje október 20. lett megállapítva.

— **A Homokai László** vezetéke mellett jelenleg Dézsen működő szintársulat oct. 1-én Szamosújvárra megy át, hol egy hónapig marad; míg a téli idényt valószínűleg Marosvásárhelyt fogja töltetni.

— **Vajda Victor** városunk szülötte, ily című művelődéstörténeti műve „Művészet és politika, képek a magyar társadalomból“ legközelebb német fordításban is megjelenik A Magazin für die Literatur des Ausland, mely kitűnőleg szerkesztett irodalmi szakközlöny, az újabb időben többször és méltánylással foglalkozik hazánkkal, közműveltségi állapotainkkal, irodalmunkkal — rövid ösmertetését adja a fent nevezett műnek s előre felhívja a mivelt német világ figyelmét reá. A többek közt így szól: „valóban a szép, lovagias és büszke magyar oly jelenség, mely nem szorul költői czizomára, hogy érdekes legyen. Magyarország oly féltékenyen őrzi meg nyelvét, szokásait, nemzeti jellemét, hogy még egy egész emberöltőn át, sőt azónis túl a sajátos romantika bőv forrása marad.

— **Ugyancsak a „Magazin“ban** olvassuk Dax Adolf Deutsch-Ungarisches című novella gyűjteményéről: „A jelzett elbeszélések méltán tarthatnak nagyobb érdekre igényt, mint közönségesen az ily fajta művek iránt viseltünk. A magyar népdalok fordítása után kiválólag előnyös oldalról ismert szerző, a magyar népdal alapos ösmérője, különböző nemzetiségek egymás iránti viszonyát tárgyalja s különösen mélyreható és ügyes modorban mutat azon érintkezési pontokat, melyben a magyar és német elemek összekapcsolóznak. Nem kisebb értelemmel és előszeretettel van költőileg rajzolva Magyarország zsidó népességének élete s a más nemzetiségekkel való érintkezése, ha nem is elég éles és teljes színezésben is. Végül így szól a nevezett lap: „Ha a művelődési történeti szempontból eltekintünk s az elbeszéléseket mint ilyeneket vizsgáljuk, színtatlanul és általában talán nem mindenben elgigítik ki azokat az igényeket, melyek föllállítására a szigorú ítélet jogosítva van, de olyan sajátosak, hogy éppen sajátos mértéket kell rájuk alkalmazni.“

— **Tegnap**, lapunk bezárta után vettük a következő valódi „székely“ táviratot: Oláhfalú őregei sem emlékeznek ily lelkes ünnepélyre, melyet egyhangulag rendeztünk kedves főispánunk László Mihály urnak. Banderium, szekerrek hosszú sora, dalárda, ágyúzás, diszkapuk, ebéd, minden kigondolható tisztelet, bizalom fogadta őt. Áldjuk Tóth Vilmos urat, hogy ezen férfit rendelte számunkra, mert bizony tetszik nekünk.

— **A lóversenyek első napja** holnap lesz — így olvassuk legalább az utca-sarkakon, mert a mélyen és nagyon tisztelt lovar-egylet nem tartá érdemesnek, hogy a programmot beküldje lapunkhoz is. Annak idején is, midőn a nevezések törtétek, a kolozsvári néni (mint látszik a hivatalos lap) kefe lenyomatát küldték be szerkesztőségünkhez, mikor már ódon-sággá vált az ujdon-ság — most pedig egészen megfélekedtek szegényfejükre. Mi úgy tudjuk hogy az ily közintézetek köszönettel tartoznak a nyilvánosság közlönye iránt, ha ügyeiket képviselő s így azoknak áll érdekében, hogy a lapoknak a rájuk vonatkozó adatokat beküldjék, de, a mint látszik, a mi lovar-egyletünk azon balhiedelemben van, hogy az egész comédia csak privátjux, melyhez a scribereknek semmi közük. Pedig a mi zsebünkbe is folyó állam-díjakat készségesen elfogadják s így a nagy közönség talán tarthatna egy kis igényt, ahhoz hogy közlönye által idején nyerbessen értesülést erről a privát kedvtelésről, melynek árát ő is fizeti.

— **Meg van a róka!** Egyik városban a napokban egy pár jó barát együtt ült egy vendéglő kertjében, midőn egyszerre egy lobogó farku róka rohant be a kapun, üldözöttve a kandurtól. Pincér, inas és vendég a szerencsétlen eltévedt után rohantak, s csakhamar nyakon is csípték. Láncozt tettek nyakára, s ma már felláncozva gondolkodik szomoru rabsága felől.

— **Napoleon császár sétabotja.** A volt francia császár mult csütörtökön Dartmouthban a kikötő partján sétálván, pálcája a tengerbe esett. A pálcza igen szép és nehéz volt, fogantyúját egy arany sas képezte, mely szájjában golyót tartott; e pálcza annál inkább becses volt Napoleón előtt, mivel Franciaországban ajándékba kapta. Legott kísérletek tettek kihalászására, de hasztalan, míg másnap egy ügyes buvár, egyik tehető angol polgár fia, hétszer lebukván érte, szerencsésen kiharozta s személyesen átszolgáltatta Torquayban a császárnak, ki viszonzásul megajándékozta őt — névjegyével.

— **A országgyűlési ifjuság.** „Uj nemzedék“ című folyóirataból, mely igen komoly törekvésű dolgozatokat tartalmaz, megjelent a júliusi füzet is, szerkesztve Bartha-Schifner Gyula és Szöllösy Sándor által. E füzet cikkei ezek képezik: „Egy pár szó a földad kérdéséhez“ Bartha S. Gyulától; „A tévedés a büntető jogban“ Dózsa Sámuelről; „A földad kérdéséhez“ György Endréről. E folyóiratra Petri Géza könyvkereskedésében (Erzsébet tér) évenként 3 frttal lehet előfizetni, egyes füzet bolti ára pedig 60 kr.

— **Prottmann**, az egykori pesti rendőrfőnök másodosztályú vaskorona rendje folytán baronizáltatta magát.

— **Shamyl**, a hajdani rettegett cserkesz vezér, ki nek kimutáról nem régebben emlékeztünk, nem halt meg, de halálos betegnek fekszik Medinában; az orosz kormány teljesíteni fogja Shamyl azon kérését, hogy gondoskodjék családjáról.

— **A szegény ember.** A „Tagespresse“ nek írják Berlinből, hogy Stroussberg, kit a vasutak királya címmel tisztelnek meg, kol-dusbotra jutott. Évi jövedelme eddig 240,000 tallér volt, és most valószínűleg koldulásra lesz utalva, ha élni akar. Hanem szerencsére van egy pártfogója, s ez nem más mint Stroussbergné, ki nek birtokába jutott mindaz mi ezelőtt a pénzkirály dicsőségese hírnevét alkotta. Hisszük hogy a jöszívű nő nem feledkezik meg az elszegényült férjéről. Pompás guny ez egy csalóra, ki hogy ne kelljen fizetnie, mindenét elébb feleségére iratta. (A mi szegény országunkban sem páratlan eset ez).

— **Medgyaszai Ilka** k. a.-t Follinus János szinigazgató szerződtette az operette-hez. Ez annál helyesebb eljárás, mert a kolozsvári színháznál két operette énekesnőnek szerződtetése merőben felesleges, a szerződtetett Szilágyi Béláné bőv kárpótlást nyújt Medgyaszaiért.

— **Fehérvári Antal** szinigazgató tapintatosan járt el akkor, midőn a kolozsvári színházhoz a képzett Jakobi Jakab karmestert elvégre szerződtette.

— **Interpellatio** Szász Domokos, városi képviselő urhoz. Christin A. asszony ügyében a képviselőtestületben ön szólalván föl; ön adván elő bizonyos állítólagos vesztegetési körülményeket; a főbíró ur önfelszólalására ígérvén vizsgálatot e tárgyban: egész tisztelettel kérjük a t. cz. képviselő urtól, ha tudomása szerint történt-e valami a nevezett ügyben elszállíttatott-e a nevezett nő, rendeltetési helyére, Weidhoffenbe? Megindíttatott-e az ígért vizsgálat, s ha igen: mily eredményre vezetett? Több választó.

— **Kovács Albert** lapunk által is értesíteni kívánja a „Reform“-egylet tagjait, hogy oct. 4-ére hirdetett alakító közgyűlése. fontos okok következtében, oct 3-án tartatik meg s így az előleges értekezlet is egy nappal előbbre — oct.2-ára esik.

— **[Beküldetett].** Figyelmeztetjük a Keletet egy furcsa consequentiára. A „Magyar

Polgár“ annak ígérjén, mikor a „Kelet“ argumentumaival szemben kénytelen volt takarodót fujni, fegyvereit azon ürügy alatt rakta le, „az irodalmi (!) összeköttetés megszakításával“, hogy szerettem volna a közügyek fölött tárgylagos vitát és eszmecserét folytatni, de a „Kelettel“ nem lehet, mert mindjárt személyes piszkolódás terére vitte a dolgot. Mi láttuk ugyan már akkor a farkast a báránybőr alatt de most még jobban kiüti a szeg a zsákból magát. Ime itt a városi szervezet kérdése: adott-e Pap Miklós (ki a „Polgár“ szerkesztője és városi képviselő) csak egyetlen jó tanácsot is a szervezés ügyében? Ellenben ugyancsak oktatja Jónással lapjában a személyeskedő vezércikkeket; úti Nagy Pétert, holott közudomá-sulag részt sem vett a szavazógyűlések megállapító konferencián; gunyolódik tisztességes polgártársainkkal; bámulja Simon Eleket, ki ujjabb időben a törvények-örökét szerepel, holott — a mint mi tudjuk — a nevezett hazafi szakértelmét igen jól érvényesítheti a közgyűlésbe, mint felvilágosító, bíráló. Ha a „M.-P.“ csakugyan elannyira szívén hordozva a város közügyeit: hallotta jó tanácsait; adjon tervet, javaslatot, — de ne kövessen el furcsa consequentiát, hogy a „Keletet“ vádozza személyeskedő piszkolódással, maga pedig mindig a személyekkel és soha sem a dolgokkal foglalkozzék (R. K. és többben).

— **Erdőégés.** Budán a hadgyakorlatok alatt a kamarális erdőben tűz ütött ki, s a tűz rövid idő alatt mintegy 160 ölnyi térre terjedt. Az eloltás egy külön kirendelt gyalog szakasz fáradozásának sikerült.

— **Erkölesten vallástantó.** A „Courrier de la Rochelles“ szerint bizonyos Guyon Alexis „a keresztény szeretet testvére“ legközelebb a bíróság elé idéztetett azon vád folytán, hogy a rábizott 18 kis gyermeket, kik közt a legidősebb 13 éves volt, megfertőztet. A törvényszék öt tíz évi fegyházra ítélte.

— **Ujjfalu család.** A lapokban hirdetik, miszerint valaki három óra 30 font sterlinget kér kölcsön legalább is 100 font értékű zálogra, 10 százalé kamatra, s e mellett még 5 ft. jutalmat is ad a pénzadónak. Ily előnyös feltétel mellett sokan készek a pénzkölcsönzésre s az illető pénzkereső egy nagy értékű ezüst service-t ad zálogba. Ezután pár hétre a pénzadóhoz egy igen elegans ur megy látogatába, ki megkérdi tőle, ha vajjon jogosítva van e zálogra pénz kölcsönözni. Erre természetesen nincs. Tehát az idegen tudatja vele, miszerint 100 ft. sterling bírságot fizet, mint jogosítatlan zálogkölcsönző. Mert tulajdonképen a dolog az, mondja az idegen, önnek szolgám azon ezüst service-t tette zálogba, mely csakis gondjaira volt bízva. miután pedig én 30 f. sterlinget nem szeretnék elveszítni, kérem adja ki a zálogot, különben feljelentem. A pénz adó ki inkább veszt 30 frtot, mintsem ezt is elveszítse, és még ráadásul 100 f. bírságot kelljen fizetni, kiadja a zálogot anélkül, hogy sejtene, miszerint két ügyes csaló áldozata lett.

— **Pseudo herceg.** Ludvig Károly Gusztáv nevű szabó a reichstadti herceg fiának adta ki magát, s ily czímet viselt: Bonaparte József Eugen Napoleón, herceg a reichstadti herceg fia. Az ischliai törvényszék elég bátor volt kétségbe vonni a hercegi czím jogosultságát, a pseudo herceget ütlelveli-hamisítás miatt bezáratta, s a fogság letelése után az összes osztrák tartományokból kitolonczoztatják.

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi nemzetközi kiállítás.

A m. kir. közgazdasági minisztérium ajánló és részvevésre buzdító körlevél kíséretében teszi közzé a bécsi 1873-ik évi nagy kiállítás programját, mely így szól:

I. Ő cs. és ap. királyi felsége oltalma alatt az 1873-ik évben Bécsben nemzetközi kiállítás fog tartatni, melynek feladata leendő a jelenkor közműveltségi fokát és a nemzetgazdaság összes mezejét feltüntetni és annak további haladását előmozdítani. A kiállítás a Praterban az e célra felállított épületekben 1873-ik évi május hó 1-én fog megnyitvatni, és ugyanazon év october hó 31-én bezáratni.

II. A kiállított tárgyak a következő 26 osztályba lesznek sorozva:

1) Bányászat és kohászat, 2) mező- és erdőgazdaság, 3) vegytani ipar, 4) élelmi szerek mint az ipar termékei, 5) szövési és ruházati ipar, 6) bőr- és kaucsuk-ipar, 7) fémipar, 8) faipar, 9) könyv- és üvegipar, 10) rövid árak, 11) papír ipar, 12) graphikai művek és ipari rajzok, 13) gépészet és szállítási eszközök, 15) tudományi műszerek, 15) hangszerek.

16) Hadügy. Ezen csoport magában foglalja a hadsereg felszerelésére és a sebesültek és betegek ápolására szánt tárgyakat és készületeket.

17) Tengerészet. Ezen csoport tartalmát képezik oly tárgyak, melyek a folyam és tengeri hajózást, hajóépítést, hajófelszerelést, rév-építést, partvilágítást, mentelmi ügyet stb. illetik.

18. Építészeti és polgári mérnöki ügy. Ezen osztályban ki fognak állíttatni: Végbevitt vagy tervezett ut- és vaspályák építések, vízvezetékek, földkiszáritási munkálatok, folyóvizek szabályozása, csatornázások, lak és nyilvános épületek tervezetei (parlamentházak, színházak, kórodák, börtönök, fürdő- és közmosdóházak stb.) továbbá belső berendezések, úgy-mint: szellőztetés, fűtés, stb.

19) A polgári lakház belső berendezése és ékítése.

20) A parasztház butorai és berendezése. Ezen csoport feladata: a teljesen felszerelt lakrészek bemutatása által feltüntetni azt, miként fogják fel az egyes népfajok a lakás feladatát.

21) A nemzeti házipar. Ezen osztály feladata: kimutatni, mily bő és értékes eszmeanyagot foglalnak magukban a nemzeti házipar készítményei ékszerárakban, edényekben, szöve-tekben, stb.

22) Műipari muzeumok hatásának kimutatása. Ezen csoport célja: azon eszközöket tüntetni ki, melyek segítségével az uj-kor műipari muzeumi az izlés nemesítésére az általános befolyást gyakorolni törekcsenek.

23) Az egyházi művészet. Ezen osztályban egyesítettül fog minden, mi a műipar terén egyházi czélokra létrehozatik.

24) Művészeti és műipari tárgyak mult időkből, műkedvelők és gyűjtők által kiállítva. (Exposition des amateurs.) Ezen tárgyak kiállításával kísérlet fog tétetni magán-gyűjtemények kincseit, melyek rendszeren csak szűkebb körökben ismeretesek, műkedvelőkkel is megismertetni, és a műipart uj eszmékkel gazdagítani.

25. A jelenkor képzőművészete. Ezen osztályba csak azon műtárgyak fognak felvé-tetni, melyek az első világkiállítás óta (Londonban 1851-ben készítettettek).

26. Nevelési, oktatási és kiképeztetési ügy. Ezen csoport magában foglalandja:

a) Annak kimutatását, mi a gyermek ápolására és nevelésére, phisical kiképzésére életének első napjaitól kezdve tanodába való belépésének korszakáig vonatkozik.

b) A tan- és oktatási ügyet az elemi iskolától kezdve egész a szak- és főiskoláig.

c) Az összes nevelési ügyet, a mennyiben az irodalom, a sajtó, a társulatok, a könyvtárak működésének bemutatása és statisztikai kimutatások által szemléltethetővé tehető.

III. Különböző időszakokból származó gépek, eszközök egymás mellé állítása, valamint kezelési módon és munkaeljárások kitüntetése által egyes találmányok fokozottá tökéletesedése lenne kimutatandó, mint p. varrógépeknél, szövőszeknél, táviradók és fényképezési eszközöknél stb. mely kimutatás egyszerűsind kísérletképz szolgálja a találmányok történetének előadására. — Ehhez sorakoznék a kísérlet a gépek teremtményeit szembeállítani a kézművivel, és az utóbbinak pótlását gépmunka által feltüntetni.

IV. Hasonnemű, de különböző időszakokból származó tárgyak (ha lehetséges azok árai-nak megemléstével), valamint ilyenmű must-rák és minták kiállítása által ki fog mutattatni egyes iparágak termelő képességének növekedése, azoknak az izlés változatosságaitól való függése, az arra gyakorolt befolyása, valamint időnkinti közgazdasági jelentősége.

Ily módon egyszerűsind adatok nyujtat-nának az ipar történetéhez.

V. Hogy a tudomány befolyása az ipar fejlődésére visszapillantás által kitüntettessék, a hulladékok értékesítése vagy növekvő felhasználása az ugynevezett hulladékok és az ezekből nyert gyártmányok és közbecsütermények szembeállítása által ki fog mutattatni, a mennyiben az ily új értékek előállítása oly felfedezések és találmányok által lehetségesítettett, melyek az első világkiállítás után (London, 1851.) történtek.

VI. A kiállítás további tárgyát az árak története fogja képezni. A legnevezeteseb termelési területekből a fontosabb cikkek árai, lehetőleg a multba visszamenve és öt évi átlagokban egymás mellé sorolva, a mustrák és próbák előterjesztése mellett fognak kimutat-tatni.

VII. A cikkek nemzetközi csereforgalmának áttekinthetése végett kísérlet tétetik a világkereskedelem előtűntetésére. E végből minden nevezeteseb kikötőnek kereskedelmi cikkeitől mustrák és próbák fognak kiállíttatni, és ezek mindegyikénél a származás és kelet iránti adatok a be- és kivitel mennyisége, az árak stb. ki fognak mutattatni, továbbá a tengeri kikötőnek hajózási és kereskedelmi mozgalma az utolsó tíz év alatt statisztikai adatok és rajzok által elő fog tüntettetni.

VIII. A fentebb kifejtett eszme: a kiállítás tanulmányozását számok és rajzok által könnyíteni, a kiállítás minden osztályában oly kép is fog érvényre juttatni, hogy az egyes államoknál az első kiállítás óta (London 1851.) mutatkozó közgazdasági haladása, hivatalos adatok által kimutattassék.

(Vége következik.)

Felelős szerkesztő **Szász Béla.**

HIVATALOS.

3290. 1871

(322)

(3-3)

Arlejtési hirdetmény.

Belső Szolnokmegyében a galgó-magyar láposi útvonalon Macskamezőnél a Lapos folyón és a dápataki patakon tervezett két hid felállítására nyilvános árlejtés útján vállalkozókat adatik át. — A Lapos folyón építendő 30 öl hosszú hid kikiáltási ára 8892 frt 11 kr. A dápataki patakon építendő 5 öl hosszú hid kikiáltási ára pedig 980 frt 99 kr. Összesen 9873 frt 10 kr-ban állítattott meg.

Mintán a f. évi július 12 én 2482 sz. a. kelt hirdetményvel idei augusztus 20-ra kitűzött árlejtés vállalkozók biányában eredménytelenül maradt; a fennirt hidaknak vállalkozók által leendő felállítására czéljából f. évi október 15-én d. e. 10 órákor a megyebáznál újabb árlejtés fog tartatni. Az árlejtés napjára szabályszerűen kiállított irásbeli ajánlatok is elfogadhatatnak. Vállalkozni kívánók a kikiáltási ár 10 % töltit kötelesek az árlejtés megkezdése előtt letenni, s vállalkozási képességüket bizonyító hatósági bizonyítványukat bemutatni. Ajánlatok a két hidra külön-külön s együttesen is elfogadhatatnak; előnyvel azonban az bírand, ki mind kettőre együttesen kíván vállalkozni.

A részletes árlejtési feltételek, valamint a felsőbbleg jóváhagyott műszaki tervezetek a megye jegyzői irodájában naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Belső Szolnokmegye tisztségének Deésen, 1871. szeptember hó 6-án tartott üléséből.

Kiadta: Szarvadi Pál főjegyző.

NEM HIVATALOS.

ALTER és KISS

magy. kir. udvari divatárú szállítók

PESTEN,

váczi és régi postautczá sarkán

ajánlják női-divat czikkkel gazdagon ellátott raktárát mindeneműt francia selymekkel, beszövétt chalcok, angol plaidek, chinai kreponkendők, finom divatelmék és olesó ruhaszövetekből.

Van külön divattermék kész czikkkel, melyben egész női öltözetek (costumok), bársony, selyem és posztó paletok, színházi és téli köpenyek, otthonkák, écharpeok, bali-föltetők s valamennyi e szakmába vágó tárgyak a legnagyobb választékban és legújabb divat szerint készítenek találatnak.

Készítenek továbbá saját varrótermékben ruhákat a legújabb francia divatminták szerint, elfogadnak egész menyasszonyi készletek összeállítását.

VIDÉKI megrendelések akár szövetekre, akár kész öltönyökre gyorsan és pontosan teljesítenek, s az utóbbiakra mértékül egy jól álló derék és az alj előhossza szükségeltetik.

Mintagyűjtemények vásárlás végett a legnagyobb szívesseggel küldetnek be. (327) (1-1)

(306)

(7-7)

Részlet-jegyek

20 drb Hitel-sorsjegyre

18 drb Hitel-sorsjegyre

20 drb 3% es 400 frankos török-sorsjegyre

20 drb Braunschweigi-jegyre

Főnyerő 20.000 tallér

20 drb 100 frtos magyar díj-sorsjegyre

Főnyerő 100.000 frt.

20 drb 100 frtos 1864-diki jegyre,

18 drb 100 frtos 1864-diki jegyre.

A sorsjegyek a Játéktársulatok mindnyájánál különböző sorozatból valók, midtől a nyeresé esélye tetemesen növekszik. Minden résztvevő, mindjárt az első részlet letétele után és a lefűzés folytán közösen a játéktársulat minden sorsjegyre játszik s a lefűzés végével, a csoport szerint, egy eredeti hitel-, 3%-os 400 frankos Török-, Braunschweigi-, 100 frtos magyar-díj-, 100 frtos 1864-diki sorsjegyet kap kezéhez.

A belyeg-díj egyszer s mindenkorra tesz 99 krt a magyar díj-sorsjegyre; 1 frt 50 krt. az 1864-diki; 2 frt 50 krt. a hitel-, és 68 krt. a Török-sorsjegyre. Az első részlet és a belyeg-díj lefűzésével részletjegyet kap a játékos, mely a tulajdonos számára minden fentebb jelzett előnyt biztosít.

EDUARD FÜRST bankháza Wien, Stephansplatz.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

Központi szállítási rakhely a „Golyához” címzett gyógyszer-tár Bécseben.

Óvás: Tapasztalván, hogy az enyéimnek szóról szóra után-nyomott, sőt a közönség ámitása végett hamisított név-aláírással ellátott használati utasítványokkal árutatnak Seidlitz-porok, s evégett a kikiáltás hasonlatosságánál fogva saját gyártmányommal könnyen felcserélhetők, ezen hamisítványok vásárlásától azon megjegyzéssel óvok mindenkit, miszerint: „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája hasonló készítményektől megkülönböztetésül saját védjegyem és aláírásommal van ellátva.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. Használati utasítás minden nyelven. E porok rendkívül s a legértékesebb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; mint azt sok ezer a császári birodalom minden részéből kezeinkhez küldött hálá-iratok a legreálisabban tanúsítják, hogy e porok rögzített szorulásuknál, emésztetlenség, gyomorhívél, továbbá görcsök, vese és ideges bajokban, szivdobogásnál, idegesség okozta fűfűzés, vértelenség, csúszos fogfájdalomnál, végül hystériáknál, bűkőrá és huzamos hányásra hajlamlnál a legjobb sikerrel alkalmazhatatnak, s a legtöbb gyógyhatást eredményezték.

Valódi minőségben kapható:

Kolozsvárt: Binder K., Wolf J., dr. Hintz György és Engel J. gyógytárakban és Karvázy József kereskedésében.

Dézen: Krémer Samu.

Dévan: Lengyel Gergely, gyógyszer.

Beszterezén: Szongott György.

Brassóban: Jekelius Nándor, gy. Schneider F., Eremias Döme.

Máros-Vásárhelyt: Bucher M.

N-Szebenben: Müller K. gyógy., Sill Mihály.

Köhalmon: Nagelschmied öv.

Krassóban: Bártok Sándor.

M-Ujvárt: Ujváry Sándor gyógyszer.

N-Váradon: Janky Antal, Kiss Samu.

Szeged: Teutsch J. B.

Szászsebes: Binder F., gyógyszer.

Szászváros: Spech Gusztáv, gyógyszer.

Szerdahelyt: Schimert F., gyógyszer.

Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknél létezik még ezen kívül:

A norvégiai Bergen városból való legtisztább és leghatályosabb

valódi Dorsch-halmájzsir-olaj.

Ára egy üvegnek 1 frt.

Minden üveg, más halmájzsir-olaj-fajtól leendő megkülönböztetés végett védjeggyel van ellátva. A valódi Dorsch-halmájzsir-olaj mell és tüdő-bajoknál, scrophulus és rachitis betegségekben legjobb gyógyhatású; meggyógyítja a legelidűtebb köszvény- és csúzbajokot, valamint az időszakos bőrkütségeket. Ezen legtisztább és leghatályosabb halmájzsir-olaj faj a Dorsch-halaknak legfontosabb egybegyűjtése és kiválogatása által nyertik, és általában semmi vegytani kezelést alá nem vonatik, hanem a bepecsételt eredeti üvegekben lévő folyadék épen és ugyanazon állapotban van; mint az közvetlenül a természet által nyújtott.

MOLL A., gyógyszerész és vegyész Bécseben.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bétüivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Stein János

papir-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében Kolozsvártt

főtér 2-ik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:

Angol pergament-papírok,

befűzendő gyümölcsök üvegeinek légmentes bekötésére, az eddig használt lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztábbak és szélszerűbbek:

1 könyv (24 iv) 1 ft 30 kr., 1 frt 40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek

aranyozott keretekkel, havonkénti 1 ft részletfizetés mellett.

Ablak görfüggönyök

(Roulette)

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 frt 30, 1 frt 50, 1 frt 80, 1 frt 90.

a felfűggesztéshez szükséges szerkezet 55 kr.

Kárpit-papírok

a legújabb minták szerint, szobák és olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bécsei rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr,

30 kr, 35 kr, 40 kr, 60 kr. Egy 20

öl fal-területtel bíró szobához 18 tekercs szükséges, ennek ára 25 krral

4 frt 50 kr, az-az tetemesen kevesebbe kerül mint ugyan oly szobának bármily egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapir monogrammal 1 frt.

100 finomabb 1 ft 20 kr. 100 legfinomabb 1 ft 50 kr.

100 finom vastag levélboríték 1 f. 100 legfinomabb 1 f. 20.

100 finom vonalzott levélpapir monogrammal és 100

boríték, csinos tokban csak 1 frt 20 kr.

100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papiroson 1 ft 20 kr.

Egy szakértő gazdatiszt
kerestetik

egy tagosított közepeszerű birtok gazdasága vezetésére 300 o. ért. frt. évi fizetéssel, a ár fix administratióra. Ajánlkozó részletesebb tudomás szerzés végett jelentkezhetik szükséges igazolványaival alólírtól O Brettyén, utolsó posta és vasúti állomás Rus. SZILVÁSSY LÁSZLÓ.

(326) (2-2) (328) (1-6)

Kiskapuson,

a birodalmi út közelében többszáz rövid és hosszú öl legjobb minőségű

tűzifa

eladó. Értekezhetni felőle Gyaluban

PAP MIKLÓSNál.

IRODALMI UJDONSÁGOK!!

Stein János erd. muz. egyll. könyvtárus s kiadónál
Kolozsvártt megjelentek s minden hazai könyvtárusnál

kaphatók:

MAGYAR POLGÁRI

törvénykezési rendtartás.

(1868. LIV. törvényezikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísért GROISZ GUSZTÁV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja.

Nagy 8-rét, 662 lap. Ára 5 frt.

E munkában az elméleti és gyakorlati iránynak egyaránt elég van téve. A törvény előadása azou sorrendben történik a melyben a törvényben az egyes §§-ok következnek, ezt kívánván a munkának gyakorlati irányu, minthogy ezen előadási rendszer a törvény egyes határozmányainak felkeresését könnyíti; — azonban a törvény minden egyes címét és fejezetét egy általános bevezetés előzi meg, melyben az azon cím- vagy fejezetben tartalmazott elvek megismertetve és kellőleg megvilágosítva vannak, így e munka a jogtanuló ifjúságnak is hasznos tankönyvvül szolgálhat; — végül a törvény eredeti szövegét felvilágosító és utasító jegyzetek kísérik s egyszersmind a fontosabb iromány-példák az illető helyeken felvettettek.

Azon körülmény, hogy szerző e munkának megírásával nem sietett, ennek csak előnyére szolgált, mivel így lehetséges lett, hogy a m. kir. curiának mint semmitűzőséknek az új törvénykezési rendtartás életbelépte óta hozott elvi jelentőségű döntvényei mindenütt figyelembe tartattak és felhasználattak, melyek pedig a törvény kellő értelmezésére igen hasznos anyagot nyújtanak, míg a törvény életbeléptével majdnem egyidejűleg megjelent munkák ezen hasznos anyagot merőben nélkülözik.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsstenyésztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta Kőcsi Károly, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Fábián Dániel népszerű egyházi beszédei.

Egy egész évre Ára 3 frt.